

Ekshumacija posmrtnih ostataka u masovnoj grobnici kod Širokog Brijega

Komunisti su u Širokom ubijali sve što se miče

Dio hrvatske domoljubne javnosti u posljednjih nekoliko dana prati aktivnosti na otkopavanju posmrtnih ostataka pobijenih u masovnoj grobnici Dubrava u Knešpolju, nekoliko kilometara jugoistočno od Širokog Brijega. Potresne slike koje dolaze s tog mjesta nalik su onima ranije snimljenim u Kočevskom Rogu, Jazovki, Teznom, Hudoj jami i mnogim drugim mjestima na kojima su Titovi komunisti počinili zločine još uvijek neslućenih razmjera. Svaki pojedinac koji nešto znade o metodologiji izvršenja zločina russkih komunista, ili su samo gledali film *Katynska šuma*, poljskog redatelja Andrzeja Wajde, došao je do

Zapadna Hercegovina ni danas ne zna za posmrtnе ostatke gotovo dvadeset tisuća svojih sinova. Toliki je broj hercegovačkih Hrvata, naime, stradao od ruke Titovih i Rankovićevih krvnika. Ta su stradanja započela nakon partizanskog ovladavanja Širokim Brijegom, a nastavljena su u krvavoj osveti jugoslavenskih komunista nakon okončanja rata

zaključka kako je metodologija masovnih zločina počinjena od strane Titovih egzekutora potpuno identična onoj u Staljinovoj izvedbi.

Rukě vezane žicom, kugla u potiljak, tijela nabacana jedno po drugom, masovna stratišta skrivena od očiju javnosti, uz obveznu „Omer-

tu“, isti je zločinački rukopis po ko-
me se ubijalo od Vladivostoka do Tr-
sta, od Sjevernog mora do otočića
Dakse. Upravo zbog tog zločina-
čkog „rukopisa“ i masovnosti poči-
njenih zločina iznimno otužno dje-
luju izjave raznih jugoslavenskih
recidivista koji su se u velikoj mjeri
uspjeli inkorporirati na čelna mjesta
u današnjem hrvatskom društvu. Ti
recidivi jugoslavenstva u svojim
javnim istupima redovito pokušavaju
pronaći opravdanja za ove zlo-
čine, počinjene u ime komunizma i
Jugoslavije, idući tako daleko da i
samom činu osvete pokušavaju dati
legalitet i legitimitet.

Međutim, pri tome ih najbolje de-
mantira Titov ministar „ubijanja“
Aleksandar-Leka Ranković. Pod-
noseći izvješće o „uspjesima“ jugo-
slavenskih komunističkih vlasti od
okončanja rata do 1951. godine u
beogradskoj skupštini, Ranković je
kazao: **„Likvidirali smo 568.000 na-
rodnih neprijatelja, a kroz logore
od 1945. do 1951. prošlo je 3.
777.776 zatvorenika.“**

Jugoslavenska komunistička histo-
riografija gotovo je pet desetljeća
radila mit o genocidnosti hrvatskog
naroda. Nastavak te jugoslavenske
prakse, na žalost, uslijedio je i na-
kon raspada Jugoslavije. U sklopu
tih rasističkih teza o navodnoj hr-
vatskoj genocidnosti, što nije ništa
drugo nego pokušaj opravdavanja
komunističkih zločina, posebice se
istica komunistička netrpeljivost
prema dijelu hrvatskog naroda koji
živi na prostorima zapadne Herce-
govine. Na žalost, ostaci tog jugo-
slavenskog aparata i danas su prisutni
u svim sferama hrvatskog dru-
štva. Metodologija njihova djelovanja,
kao i odnos prema hrvatskom
narodu u Hercegovini, i danas je ista,
kao u vrijeme krvave diktature
Josipa Broza.

Uzroci ovakvog ponašanja različitih
skupina i pojedinaca u hrvats-
kom društvu poznati su mnogima.

Oni koji o tim razlozima malo, ili ni-
malо znaju, poručujem neka te po-
ruke raznih jugoslavenskih recidi-
va gledaju kroz prizmu činjenice da
zapadna Hercegovina ni danas ne
zna za posmrte ostatke gotovo dva-
deset tisuća svojih sinova. Toliki je
broj hercegovačkih Hrvata, naime,
stradao od ruke Titovih i Ranković-
evih krvnika. Ta stradanja počela
su nakon partizanskog ovladavanja
Širokim Brijegom, a nastavljena su
u krvavoj osveti jugoslavenskih ko-
munita nakon okončanja rata.

NOVI DOKAZI O PLANI- RANIM ZLOČINIMA KO- MUNISTA U HERCEGOVINI

Masovna grobnica Dubrava, o kojoj
se posljednjih dana govori, samo
je jedna od nekoliko desetaka do
nekoliko stotina neobilježenih gro-
bišta razasutih diljem Hercegovine.
Da bismo makar dijelom sagledali
okolnosti pod kojima su Titovi
komunisti počinili te zločine, potra-
žili smo neke dokumente, još
nepoznate domaćoj javnosti.
U ostavštini Krunoslava Draganovića
tako smo pronašli nekoliko vri-
jednih izjava bivših pripadnika 26.
dalmatinske divizije (zapovjednik Božo Božović, politički komesar Dušan Korač), iz sastava VIII. dalmatinsko-
korpusa (zapovjednik Petar Drapšin, politički komesar Boško Šiljegović), koje su ovom hrvats-
kom svećeniku dali izravni sudio-
nici partizanskog pokolja na Širo-
kom Brijegu i Hercegovini.

Pavo Prcela, nekadašnji pripadnik
1. proleterske brigade (zapovjednik Vaso Đapić, politički komesar Nikola Aračić), iz sastava Božoviće-
ve 26. divizije, bio je izravni sudio-
nik ovih masovnih ubojstava. U
svojoj izjavi, danoj u Rimu 23. ko-
lovoza 1953., Prcela je posebice istaknuo: **„Moja brigada imala je
zadatak osvojiti „Cigansko brdo“ i dolinu (uvalu) kraj Lištice do Re-**

**gije duhana. Nakon tri dana že-
stokih borba ušli smo u samo mje-
sto. Vojska je imala nalog ubijati
(ubit) sve što se nađe u samom
mjestu uključujući starce, žene i
djecu. Prizore nisam gledao, jer
se nisam odgojio u takvoj metodi.
Međutim, nakon tog pokolja
vidio sam po ulicama i kućama
brojne leševe, ne samo vojnika
nego i civila, među kojima veliki
broj žena i djece.“**

Rafael Radović, rođen u Čilipima,
bio je nasilno mobilizirani pripad-
nik 11. dalmatinske brigade (zapo-
vjednik Ivan Guvo, politički kome-
sar Grga Markić), koja je tako-
đer djelovala u sastavu 26. divizije.
Radović je bio pripadnik I. čete
(komandir Ivan Prodan), iz sasta-
va IV. bataljuna (zapovjednik Do-
minko Antunović, politički kome-
sar Milan Rako) iz sastava 11. dal-
matinske brigade, iste one postrojbe
koju je Simo Dubajić izravno optužio
za sudjelovanje u masovnim
zločinima nad ratnim zarobljenici-
ma počinjenim na Kočevskom ro-
gu. U svojoj izjavi Radović, uz os-
talo, ističe kako je bio svjedok
brutalnog ubojstva jednog široko-
briješkog franjevca.

Spomenuti svjedok video je, naime,
tog kognog 7. veljače 1945., na pla-
tau ispred gimnazije, zapovjednika
IV. bataljuna 11. dalmatinske brig-
ade (Dominika Antunovića) i njegova
zamjenika (Matu Majića) kako,
 zajedno sa jednim oficirom OZNE
(?), u nazočnosti desetak vojnika,
ispituju trojicu frataru. U jednom
trenutku, tvrdi Radović, **„oficir
OZNE je, s nekoliko revolverskih
hitaca, upućenih iz neposredne
blizine, na mjestu usmrtio viso-
kog plavokosog fratra, starog oko
50 godina.“**

Još se nagađa o imenu oficira OZ-
NE kojeg Radović spominje u svo-
joj izjavi. Prema određenim iskazi-
ma očeviđaca riječ je o Marijanu
Primorcu, tadašnjem pripadniku

OZNE iz Ljubuškog, dugogodišnjem suradniku i krvnom srodniku **Jure Galića**, aktualnog predsjednika Subnora BiH.

Drugi izvori u istom ovom kontekstu spominju oficire OZNE, kapetana **Rajka Vukoju** (iz Bileće) i **Milivoja Drašković** (strica **Vuka Draškovića**, iz Gacka), koji su po nalogu Slobodana Šakote, tadašnjeg šefa OZNE za Hercegovinu sudjelovali u ovim zločinima. Odgovore na ovu dvojbu, kako se čini, mogao bi dati čitav niz i danas živućih svjedoka. To su u prvom redu **Antun Šarić**, u to vrijeme zamjenik političkog komesara IV. bataljuna, zatim **Petar Bogunović**, **Jakša Deletis**, **Ante Bogdanić**, **Drago Gašić**, **Slavko Družijanić**, **Milka Planinc**, ali i aktualni predsjednik SUBNOR-a **Jure Galić**, za koje je nepotично utvrđeno da su u vrijeme ovih zločina bili na Širokom Brijegu. Detalje o masovnim partizanskim zločinima na Širokom Brijegu zasigurno poznaje i bivši Mesićev savjetnik **Budimir Lončar**. Prema izjavama svjedoka, Lončar je u to vrijeme, po liniji partije, bio blizak suradnik **Dušana-Dule Koraća**, Srblina iz Kraljeva, osobe koja je izravno nadgledala pokolje na Širokom Brijegu i Kočevskom Rogu, kao i **Veljka Kadijevića**, tadašnjeg oficira u štabu 26. divizije.

Odgovornost za strijeljanje šestorice franjevaca 6. veljače 1945. dogodio se u zoni odgovornosti 2. dalmatinske brigade (zapovjednik **Bruno Vučetić**, politički komesar **Ante Jerkin**), u čemu je neupitna zapovjedna odgovornost nekadašnjeg Titova šefa kabineta i vojvode sinjskih alkara. Izravnim sudionikom ovih zločina bio je i **Berislav Badurina** (politički komesar u 4. dalmatinskoj brigadi), svojedobno također šef kabineta **Josipa Broza**, ali i **Artur Takač** (ratni zapovjednik bataljuna u Mehanizirano-topničkoj brigadi), svojedobno čelnici

čovjek Međunarodnog olimpijskog odbora. Uz spomenute, vlastitu involviranost u ove zločine nije mogao prikriti niti **Vlado Šegrt**, ratni zapovjednik 29. hercegovačke divizije, kao niti šef OZNE za BiH **Uglađeša Danilović**, te napose **Jovan Andrić** i **Džemal Muminagić**, čelni ljudi 3. brigade KNOJ-a, pod čijim je ravnateljstvom počinjen najveći broj zločina.

Zahvaljujući višegodišnjim aktivnostima jugoslavenskih tajnih službi, kao i dijela povjesničara bliskih tim istim službama, u dijelu hrvatske javnosti stvorio se dojam kako ključnu odgovornost zbog masovnih komunističkih zločina u Hercegovini imaju dalmatinski partizani. Međutim, to naprsto ne odgovara istini!

ODGOVORNOST ZBOG KOMUNISTIČKIH ZLOČINA LEŽI NA JOSIPU BROZU TITU

Teza o navodnoj odgovornosti dalmatinskih partizana svjesno je godinama podgrijavana s ciljem umanjenja odgovornosti Josipa Broza, ali i održavanja unutarhrvatskih tenzija između Hercegovine i susjedne Dalmacije, što je isključivo išlo u prilog srpskim interesima, ali i interesima anacionalnih orjunaša u Dalmaciji, koji su u Beogradu vidjeli svog političkog idola.

Rijetko se koji hrvatski povjesničar ikada usudio istražiti otkud toliki etnički Srbi na ključnim pozicijama u 8. korpusu i njegovim sastavnim dijelovima. **Petar Drapšin**, **Boško Šiljegović**, **Ilija Radaković**, **Danilo Simonović**, **Petar Babić**, **Danilo Damjanović**, **Žika Bulat**, **Božo Božović**, **Dušan Korać**, **Bogdan Stupar**, samo su neki od etničkih Srba koji su bili raspoređeni na većinu ključnih mjesta u štabu VIII. korpusa i podređenim postrojbama koje su djelovale u njegovom sasta-

vu. Poglavito na zapovjedna mesta i na mesta političkih komesara, za koje se znade da su kontrolirali i same zapovjednike.

Kvalitetan odgovor na ovo pitanje čuo sam prije nekoliko dana u serijalu „TITO“, redatelja Antuna Vrdoljaka. Prema riječima Dušana Bilandžića, ključna odgovornost za ovoliku involviranost etničkih Srba u zapovjednu strukturu VIII. korpusa počiva isključivo na **Vicku Krstuloviću**. Sudeći, prema Bilandžićevim riječima, Krstulović se u jednom dopisu, upućenom Titu, pohvalio kako „Dalmacija ima vojnika u izobilju, ali da velike probleme jačanje partizanskog pokreta stvara nedostatak kvalitetnog oficirskog kadra“. Prema Bilandžiću, upravo je spomenuti Krstulovićev dopis bio izravnim povodom upućivanja u Dalmaciju nekoliko desetaka etničkih Srba, koji su na temelju Titovih i Rankovićevih uputa, u konacnici potpuno ovladali zapovjednom strukturu VIII. korpusa.

Druga teza koja ukazuje na izravnu Titovu odgovornost za ove zločine svakako su poslijeratne karijere čitavog niza pripadnika VIII. dalmatinskog korpusa, koji su po objektivnoj zapovjednoj odgovornosti odgovorni za zločine, ili su neposredno i posredno bili njihovim svjedočima. Kako tumačiti Titovo favoriziranje kadrova poput **Brune Vučetića**, **Stanka Parmaća**, **Ljube Trute**, **Berislava Badurine**, **Artura Takača**, **Budimira Lončara**, **Milke Planinc** i **Veljka Kadijevića**, koji su po prirodi svojih tadašnjih položaja o ovim događajima morali znati mnogo više od običnih vojnika kakvi su u to vrijeme bili **Ivan Gugić**, **Pavao Prcela** i **Rafael Radović**. Zbog svega ovoga, ali i inkorporiranosti ogromne većine bivših čuvara jugoslavenskog „bratstva i jedinstva“ u današnji hrvatski sustav, uopće ne čudi „Zakon šutnje“ o komunističkim zločinima. ■